

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
 MINISTRIA E ARSIMIT DHE E SHKENCËS
 AGJENCIA KOMBËTARE E PROVIMEVE

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2011

I DEJYRUAR

VARIANTI A

E mërkurë, 1 qershor 2011

Ora 10.00

Lënda: Letërsi dhe Gjuhë shqipe

Shkolla e mesme pedagogjike

Udhëzime përnxënësin

Testi është i ndarë në dy pjesë: gjuhë shqipe dhe letërsi.

Testi në total ka **25 pyetje**.

Në të dy pjesët ka pyetje me **zgjedhje** dhe me **zhvillim**. Në pyetjet me zgjedhje rrethoni **vetëm** shkronjën përbri përgjigjes së saktë, ndërsa për pyetjet me zhvillim është dhënë hapësira e nevojshme për të shkruar përgjigjen.

Koha për zhvillimin e pyetjeve të testit është **2 orë e 30 minuta**.

Pikët për secilën kërkesë janë dhënë përbri saj.

Përpërdorim nga komisioni i vlerësimit

Kërkesa	1	2	3	4	5	6	7a	7b	7c	7d	8a	8b	8c	9
Pikët														
Kërkesa	10a	10b	10c	11a	11b	11c	12a	12b	13	14	15	16	17	18
Pikët														
Kërkesa	19	20	21a	21b	21c	22	23	24	25a	25b	25c	25d		
Pikët														

Totali i pikëve

KOMISIONI I VLERËSIMIT

1.....Anëtar

2.....Anëtar

PJESA II

BALZAK

Evgjeni Grande (fragment)

Evgjeninë e kishte regjur vetmia. Ajo ishte në gjendje t'i shikonte dhe t'i gjykonte me sy të mprehtë ngjarjet rreth saj; e mësuar nga plaga e dashurisë dhe nga edukata, ajo i vërente çështjet thellë me intuitë. Ajo pat kuptuar dhe ish bindur se i shoqi dëshironte vdekjen e saj që t'i merre pasurinë, atë pasuri të madhe që ishte rritur edhe më tepër nga trashëgimi që la noteri, i ungji i kryetarit si dhe nga ajo e ungjit tjetër, abatit Krysho, të cilin zotit iu shkrep ta thërrasë pranë tij. Vajza buzëplatur dhe e vetmuar pat mëshirë për kryetarin; po zoti ia mori hakun për poshtërsinë dhe indiferencën e një bashkëshorti, i cili respektonte, si garancinë më të fortë, pasionin pashpresë që ushqente Evgjenia. T'i dhuronte një fëmijë, a nuk do të thoshte kjo që t'ia rrëzonte kryetarin të gjitha shpresat e egoizmit të tij, gëzimet dhe ambiciet e tij? Zoti e rrethoi robëreshën e tij me thasë plot me florinj. Po kësaj gruaje nuk i bënte asnjë përshtypje ari. Ajo i kishte varur të gjitha shpresat e saj në qiell. Jetonte e devotshme, pa bërë zhurmë, ndihmonte vazhdimisht dhe fshehurazi fatkeqët.

Kështu zonja De Bonfons mbeti e ve në moshën 33 vjeç, me një pasuri prej tetëqindmijë frangash të ardhura në vit, akoma e bukur ashtu siç mund të jetë një grua që ecën drejt të dyzetave. Fytyra e saj është e bardhë, e qetë, zëri i saj i ëmbël, i butë dhe sjelljet e saj të thjeshta. Në zemrën e saj ka bërë fole fisnikëria që rrjedh prej dhembjes dhe shenjtëria e një njeriu që nuk e ka njollësuar kurrë shpirtin në kontakt me botën e jashtme. Po në të njëjtën kohë, ajo ka marrë tiparet e një vajze të plakur dhe zakonet bajate që rrjedhin nga jeta e mbyllur e provincës. Megjithëse ka tetëqindmijë franga të ardhura, ajo vazhdon të jetojë ashtu si jetonte dikur e shkreta Evgjeni Grande. Zjarrin e ndez vetëm ato ditë që e lejonte i ati dhe e shuan sipas programit të ditëve të çupërisë së saj. Vazhdon të vishet si e ëma.

Shtëpia e saj në Somyr, pa diell, pa ngrohtësi, e zymtë, melankolike, është pasqyra e gjallë e jetës së saj. Vazhdon të grumbullojë me kujdes të ardhurat dhe ndofta tek-tuk ka ndonjë që e quan koprrace dhe zemërngushtë. Po këto thashetheme ajo i përgënjeshton me përdorimin fisnik të pasurisë së saj. Ajo ngriti institute mirëbërësie, një azil për pleqtë, hapi shkolla fetare për fëmijët dhe një bibliotekë publike, me gjithë pajisjet. A nuk mjaftonin këto që t'ua mbyllnin gojën atyre që llomotitnin poshtë e lartë për koprracinë e saj? Zonja De Bonfons, që disa me tallje e quanin "zonjushë", frymëzon ndër të gjithë respektin më të thellë. Ajo i zbukuroi kishat e Somyrit... Po megjithatë, në atë zemër fisnike që rrihte vetëm për ndjenjat më ledhatare, tashti nisi të rëndonte pesha e interesit dhe e llogarive. Dhe ngjyra e ftohtë e parasë filloi të pasqyrohej në atë jetë qiellore dhe ta bënte të humbiste besimin ndaj ndjenjave, atë grua që ish kokë e këmbë ndjenja.

- Vetëm ti më do në këtë botë, - i thosh Nanosë.

Dora e kësaj gruaje shëron plagët e fshehta të atyre që vuajnë. Evgjenia po ecën në rrugën drejt qiellit, e shoqëruar nga shumë vepra mirëbërëse. Madhështia e shpirtit të saj ia mbulon vogëlsitë, edukatën dhe zakonet e saj të përditshme.

Kjo është historia e kësaj gruaje, e cila, ndonëse jetoi në këtë botë, nuk ish për këtë botë. Ajo qe lindur për të qenë grua e shkëlqyeshme dhe nënë; dhe tashti s'ka as burrë, as familje, as fëmijë.

Shënim:

De Bonfons ~ Në këtë fragment, Evgjeni Grande shpesh prezantohet me mbiemrin De Bonfons, të cilin e ka marrë pas martesës.

Për pyetjet nga 13 deri në 19 rrethoni **vetëm** alternativën e saktë.

13. Ç'cilësi e karakterit të bashkëshortit të Evgjenisë zbulohet në marrëdhënien që ai ka me të? **1 pikë**
- A) Egoizmi
 - B) Përulësia
 - C) Vetëmohimi
 - D) Përkushtimi
14. Evgjenisë nuk i bën më asnjë përshtypje *ari*, sepse: **1 pikë**
- A) ajo e di që s'është i saj.
 - B) vlera e tij kishte filluar të binte.
 - C) ai nuk ia rikthen dot dashurinë e humbur.
 - D) mendon se i mjafton për të gjithë jetën që i mbetet.
15. Në cilën nga alternativat e mëposhtme është përdorur metafora? **1 pikë**
- A) Zjarrin e ndez vetëm ato ditë që e lejonte i ati.
 - B) Po kësaj gruaje nuk i bënte asnjë përshtypje ari.
 - C) Ajo i vërente çështjet thellë me intuitë.
 - D) Në zemrën e saj ka bërë fole fisnikëria.
16. Cili është sinonimi i fjalës *regjur* në fjalinë e mëposhtme? **1 pikë**
Evgjeninë e kishte **regjur** vetmia.
- A) nënshtruar
 - B) stërvitur
 - C) pushtuar
 - D) lodhur
17. Evgjenia mund të përshkruhet si një grua: **1 pikë**
- A) cinike dhe egoiste
 - B) e ftohtë dhe indiferente
 - C) fisnike dhe e virtytshme
 - D) e dashur dhe gazmore
18. Evgjenia e ndien se mund të mbështetet vetëm te: **1 pikë**
- A) i shoqi.
 - B) Nanoja
 - C) abati Krysho.
 - D) njerëzit që vuajnë.
19. Në cilën nga alternativat e mëposhtme mbiemri është përdorur me kuptim të drejtpërdrejtë? **1 pikë**
- A) Ngjyra e ftohtë e parasë
 - B) Shtëpi melankolike
 - C) Fytyrë e bardhë
 - D) Zakonet bajate

20. Disa zakone të vjetra mbeten të rrënjosura te Evgjenia edhe pse është mjaft e pasur. Gjeni në fragment dy të tilla, që dëshmojnë jetën që ajo bën tashmë. **2 pikë**

a) _____

b) _____

21. a. Ku qëndron ndryshimi më i madh midis saj dhe të atit? **1 pikë**

- b. Evgjenia jeton në një mjedis provincial. Cili është një tipar dallues i këtij mjedisi? **1 pikë**

- c. Pse Evgjenia i përkushtohet kaq shumë bamirësisë? **1 pikë**

22. Cila është figura e stilistikës që përdor Balzaku për të përshkruar Evgjeninë? Me ç'pjesë të ligjëratës krijohet ajo? **2 pikë**

a. figura: _____

b. pjesa e ligjëratës: _____

23. Shpjegoni dramën e madhe të jetës së Evgjeni Grandesë. Mbështeteni mendimin tuaj me ilustrime nga fragmenti. **3 pikë**

24. Ç'ndjesi ju shkakton ky fragment, që është edhe mbyllja e romanit? Cili është mendimi i parë që ju lindi kur e mbaruat së lexuari? **2 pikë**

25. A do t' i rekomandonit një mikut tuaj të lexonte romanin "Evgjeni Grande"?
Argumentoni mendimin tuaj në formën e një eseje.

8 pikë

Shtjellimi i idesë (25a)	Organizimi dhe struktura (25b)	Stili dhe origjinaliteti (25c)	Saktësia gjuhësore (sintaksa dhe drejtshkrimi) (25d)	Totali
				25
2 pikë	2 pikë	2 pikë	2 pikë	8 pikë